

složí je zítra. Nesloží-li je zítra, pak je složí o den později. Po prohlášení německé kapitulace všem spojencům vzdávají se celé armádní jednotky spojeneckým vojskům. Tento fakt nezůstane bez vlivu na situaci Prahy.

Občané, soudruzi, dělníci a dělnice! Udržte a ještě vystupňujte prudkost a pádnost svých úderů. Nechť každá vaše kule zasáhne cíl, nechť po každé vaší ráně je pomstěna smrt vašeho bratra, vaší sestry, vašeho otce či matky. Dnes v noci nechť všichni muži, nechť všechny ženy, chlapani i děvčata postaví ještě více a ještě větší barikády, kterými nepronikne žádný tank, které neprobije žádný granát, přes které se nedostane žádný německý fašistický bandita. Soudruzi, dělníci, pracující lidé! Vy, dělnické ženy z barikád! Naše povstání, naše revoluce je především věcí nás, dělníků. Víme, za co bojujeme, víme, za co umíráme. Nejen za svobodu svého národa, nýbrž i za naše osvobození sociální. Nová, svobodná republika, která se rodí a je křtěna naší prolitou krví, bude republikou nás, republikou pracujících lidí. My v ní budeme vládnout. My v ní budeme hospodařit. Nebude už kapitalistických pijavic. Nebude už bídy a vykořisťování. Lid bude kráčet k blahobytu, lid bude kráčet ke štěstí. Příští pokolení českého národa budou se v úctě sklánět před těmi, kdož v májových dnech roku čtyřicátého pátého takřka svými těly odráželi a zadržovali zuřivé náporu ozbrojených německých band.

Bratři z okolí Prahy, partyzáni z brdských lesů, vy kteří máte zbraně, vyrazte okamžitě ku Praze, jak nejrychleji můžete a napadněte nacistické hordy. Neváhejte ani vteřinu. Bratři rudarmějci, američtí a angličtí kamarádi! Věříme, že zítra ochráníte svými bojovými stroji pražské nebe. Tankisté, vyražte ku Praze. Dodejte nám pušky, kulomety, náboje. Využijeme jich dokonale.

Vzhůru do boje, vzhůru na stavbu barikád, vzhůru na barikády! Ať žije boj! Ať žije revoluce! Sláva pražským revolucionářům! Sláva spojeneckým armádám! Sláva Rudé armádě! Sláva prezidentu Benešovi! Sláva velikému Stalinovi! Smrt německým okupantům!

Česká národní rada.

SÚA Praha, „Pražské povstání, inv. j. 10. Koncept.

[267]

1945, 9. květen. Brno. — Článek komunistické „Rovnosti“ o úkolech Národní stráže bezpečnosti v prvních dnech po osvobození.

Národní stráž bezpečnosti.

Národní stráž bezpečnosti, dříve Národní stráž, byla založena hned po osvobození Brna od hrůzovlády německých vojsk, aby byly zvládnuty všechny důležité úkoly, které spadají do oboru policie. Revoluční doba, ve které žijeme, vyžaduje zvýšené pohotovosti policejních orgánů, aby byla před příchodem vládních činitelů a před ustanovením správních orgánů zajištěna osobní a majetková bezpečnost občanů Československé republiky a aby bylo učiněno zadost všem požadavkům velitelů spojenecké Rudé armády.

Hlavní úkoly Národní stráže bezpečnosti jsou tudíž:

1. Zajistiti osobní a majetkovou bezpečnost občanů.

vyhlášen klid zbraní a přesuny vojenských sil našich i jejich až do příchodu spojeneckých armád.“ (SÚA Praha. Pražské povstání, inv. j. 4).

³ Tento kategorický požadavek revolučních představitelů nebyl však dodržen. Ještě téhož dne, kdy bylo vydáno svolání České národní rady — tj. 8. května 1945 před polednem — dostavil se do sídla ČNR velitel generál nacistických vojsk v Praze Toussaint s dvěma pobočníky a zahájil s představiteli povstavšího lidu jednání o kapitulaci. Výsledkem těchto jednání byl „Protokol o provedení formy kapitulace německých braných sil“ v Praze a okolí. Text „Protokolu“, jeho hodnocení i jednání kolem něho viz K. Bartošek, Pražské povstání 1945, str. 217—225; též V. Král, Pravda o okupaci, str. 353—357.

2. Zajistiti všechen národní majetek, to jest majetek Němců a zrádců, aby byl později převeden do rukou oprávněných a potřebných občanů.

3. Zjistiti a zajistiti Němce a zrádce, aby mohli býti odevzdáni řádným soudům, které budou zřízeny po příchodu československých vládních orgánů.

4. Dodávat vojenským velitelstvím Rudé armády pracovní síly ke zvláštním úkolům podle jejich požadavků.

5. Informovati občany o různých sporných otázkách, týkajících se majetkové a osobní bezpečnosti.

K dokonalému splnění těchto úkolů byla zavedena po počáteční centralisaci, nutné z důvodů náborových, decentralisace, která umožní každému Brňanu obrátit se ve všech případech, spadajících do oboru Národní stráže bezpečnosti, na policejní revír, příslušný podle bydliště. Velitelé a členové Národní stráže bezpečnosti mají příkaz, aby vycházeli občanům co nejvíce vstříc. Jsme přesvědčeni o tom, že každý, kdo se na Národní stráž bezpečnosti v jakékoli věci obrátil, tuto snahu poznal. Každý si však musí uvědomit, že posláním Národní stráže bezpečnosti je především plnit úkoly, důležité pro celek, před nimiž zájem jednotlivce musí zatím ustoupit. Neobracejme se proto na Národní stráž bezpečnosti s malichernostmi, jejichž úřední řešení je buď zbytečné nebo může počkat. Je jisté, že Národní stráž bezpečnosti splnila v prvních popřevratových dnech uspokojivě všechny své důležité úkoly a že po příchodu vládních orgánů bude moci s čistým svědomím skládat účty ze své činnosti.

Rovnost, 9. 5. 1945, čís. 2.

[268]

1945, 9. květen. Praha. — Ze záznamu vysílání revolučního rozhlasu o osvobození Prahy Sovětskou armádou.

1.55: obyvatelstvo zůstane v krytech; nacističtí bandité pokračují v boji.

8.05: Rozkaz velitele Velké Prahy: Nařizují obyvatelstvu Velké Prahy, aby pomáhalo slavné Rudé armádě všemi prostředky. Pozor, barikády zůstávají, ale na těch místech, kde o to jednotky Rudé armády požádají, je nutno s největším urychlením uvolnit cestu rudým tankům.

8.18: Rudá armáda bojuje ve vnitřní Praze. Německé hordy, které ještě v noci vraždily a loupily, utekly dále do nitra města. Zesilte ihned pohotovost na barikádách. Zajímejte německé vrahy, rozdrťte je, postaví-li se na odpor!

Pražský lid vítá důstojně vojáky našeho velkého sovětského spojence. Smrt německým okupantům! Ať žije slavná Rudá armáda, osvoboditelka naší vlasti! Ať žije svoboda!

8.43: Sovětské tanky rychle pronikají do Prahy. Obyvatelstvo se připraví k jejich uvítání, připraví průchody na barikádách. Předem se však přesvědčí, že skutečně jsou to sovětské tanky. Znak Rudá hvězda je viditelný. Je důležité, aby se s posádkou dohovorylo, kozáci mluví jen rusky, ukrajinsky a bělorusky.

9.45: Do místnosti Národní rady dostavil se podplukovník sovětské armády Zajcev; po uvítání místopředsedou Národní rady prohlásil: „Naše vojska přišla do Prahy osvobodit její statečný lid, který je ruskému lidu tak blízký. Nechceme vnucovati nijaký způsob správy, protože Češi jsou dobří vlastenci, aby si mohli svůj domov spravovat sami. Ve snaze pomoci co nejrychleji, naše vojsko přišlo rychlostí, neslýchanou v historii války. Jsem šťasten, že jsem prvním důstojníkem maršála Koněva, který k vám přišel. Praha je překrásné město svého národa. Stejný je i její lid svou statečností a kulturou. Nic jiného jsme ostatně neočekávali. Takovým si ji představoval ruský národ. Sovětský svaz nemá jiného cíle, než osvobodit český národ. Rudá armáda osvobodí český lid od německé tyranie.“ Na jeho projev odpověděl místo-